

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

СТАНОВИЩЕ

на Висшия адвокатски съвет
по к. д. N 17/1997

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По искането на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредби на Закона за специалните разузнавателни средства Висшият адвокатски съвет изразява следното становище.

1. Чл 18, ал. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС) противоречи на Конституцията на Република България (КРБ).

Съгласно чл. 18, ал. 1 ЗСРС в случаите на непосредствена опасност от извършване на тежки умишлени престъпления или заплаха за националната сигурност специалните разузнавателни средства могат да се използват и без разрешение на органа по чл. 15 въз основа на разпореждане на министъра на вътрешните работи или на писмено упълномощения от него секретар на Министерството на вътрешните работи.

Съгласно чл. 2, ал. 1 ЗСРС специални разузнавателни средства по смисъла на този закон са техническите средства и оперативните способности за тяхното прилагане, които се използват за изготвяне на веществени доказателствени средства - кинозаписи, видеозаписи, звукозаписи, фотоснимки и белязани предмети. Чл. 2, ал. 2 ЗСРС дефинира понятието „технически средства“ - електронни и механични съоръжения, както и вещества, които служат за документиране на дейността на контролирани лица и обекти. А чл. 2, ал. 3 ЗСРС определя оперативните способности - това са наблюдението, подслушването, проследяването, проникването, белязването и проверката на кореспонденцията и компютризираната информация, които се прилагат при използването на техническите средства по ал. 2.

Оттук следва, че чл. 18, ал. 1 ЗСРС допуска нарушаване на свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения без разрешение на съдебната власт. Съгласно чл. 34, ал. 1 КРБ свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения са неприкосновени, а според ал. 2 изключения от това правило се допускат само с разрешение

на съдебната власт, когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления.

По този начин чл. 34 КРБ изключва възможността специални разузнавателни средства да бъдат използвани без разрешение на съдебната власт, когато това е свързано с нарушаване на свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения.

С оглед на това противоречието на нормата на чл. 18, ал. 1 ЗСРС с чл. 34, ал. 2 КРБ е пряко.

2. По отношение на свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения чл. 19 ЗСРС противоречи на чл. 34, ал. 2 КРБ.

След като нарушаването на неприкосновеността на кореспонденцията и другите съобщения е допустимо само с разрешение на съдебната власт, прекратяването на тези действия следва да бъде единствено в прерогативите на съдебната власт.

Когато орган на съдебната власт е поискал разрешение за използване на специални разузнавателни средства и съответният орган на съдебната власт е дал това разрешение за определен срок, недопустимо е преди изтичането на срока министърът на вътрешните работи (или съответният секретар на МВР) да прекратява тяхното използване, защото това представлява намеса в работата на независимата съдебна власт в противоречие с чл. 117, ал. 2 КРБ.

3. По отношение на свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения чл. 30 ЗСРС противоречи на чл. 34, ал. 2 и чл. 117, ал. 2 КРБ.

След като нарушаването на неприкосновеността на кореспонденцията и на другите съобщения е допустимо само с разрешение на съдебната власт (чл. 34, ал. 2 КРБ), използването на резултатите от тази дейност следва да се преценява също от органа, който е дал разрешението. Вмешателството на министъра на вътрешните работи накърнява независимостта на съдебната власт в противоречие с чл. 117, ал. 2 КРБ.

Друг е въпросът, че получените резултати извън направеното искане могат да се отнасят до компетентността на съдебната власт, а тази компетентност не може да се накърнява от изпълнителната власт (чл. 117, ал. 2 КРБ).

4. Чл. 34, ал. 1 ЗСРС противоречи на чл. 34, ал. 2 КРБ.

Нарушаването на неприкосновеността на кореспонденцията и на другите съобщения е допустимо само с разрешение на съдебната власт (чл. 34, ал. 2 КРБ), а това означава, че контролът върху използването на специалните разузнавателни средства и на събраните данни следва да се извършва от съдебната власт.

В противен случай се осъществява намеса на изпълнителната власт в дейността на независимите съдебни органи, което нарушава чл. 117, ал. 2 КРБ. След като по силата на чл. 31, ал. 2 ЗСРС веществените

доказателствени средства се предадат на съхранение на съответните съдебни органи, недопустимо е министърът на вътрешните работи да осъществява контрол върху събраните данни.

ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ
СЪВЕТ:

(Т. Бурилков)

